

Příloha k protokolu o SZZ č.

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav českého jazyka a teorie komunikace
13. května 2010

Diplomantka: **Kateřina Veselovská**
Aprobace: bohemistika – divadelní věda
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Lucie Medová, MPhil., PhD.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Členská negace a způsob jejího vyjadřování v současné češtině

Tato diplomová práce se věnuje problematice členské negace a způsobům, jak je na ni v české a zahraniční syntaktické tradici nahlíženo. Konkrétně tato práce popisuje přístup klasické české závislostní syntaxe (i pojetí novějších přístupů, zejména Mluvnicka češtiny 3), dále pojetí Funkčně generativního popisu češtiny (FGP) a z něj vycházejícího pojetí Pražského závislostního korpusu (PDT). Tím ale přehled pojetí pohledu na členskou negaci nekončí, autorka diplomové práce ještě přidává dvě pojetí zahraniční, a to pojetí generativní gramatiky a v českém prostředí relativně neznámé pojetí konstrukční gramatiky (CxG). Na straně empirické tato práce zcela zásadně ukazuje na fakt, že členská negace může být vyjádřena i negací na predikátu.

Práce je napsána s velikou pečlivostí a s evidentní rozvahou. Ta se projevuje zejména v bedlivě logické strukturaci práce, ale i ve velmi reprezentativním seznamu prostudované literatury, s níž se diplomantka očividně svědomitě seznámila. Pečlivost zaznamenávám s radostí zejména v odkazech na citovanou literaturu a citacích obecně. Kvituji dále s potěšením šíři i hloubku popsaných přístupů. Zvláště na mě zapůsobila sekce 2.2., v níž autorka popisuje pojetí členské negace v generativním přístupu; nestává se často, aby se diplomová práce zabývala nejen jedním, ale hned dvěma v českém kontextu nepříliš preferovanými přístupy. Tím druhým je míněna CxG; popis členské negace v předkládané diplomové práci je prvním pokusem o zachycení členské negace v češtině v rámci CxG (str. 52). Nicméně mýlil by se ten, kdo by se domníval, že práce svým teoretickým zaměřením neumožňuje lingvistovi nezběhlému v těchto teoriích pracovat s daty, na nichž je tato diplomová práce postavena. Naopak, kapitola 3 je dedikována právě deskripci dat, která pocházejí z dvou významných korpusů češtiny, z ČNK a z PDT. Jakkoli krátký, je popis dat precizní a podává přehled o možnostech členské negace v reálných českých datech.

Autorka podotýká, že si je vědoma role intonace v konstrukcích, kdy je členská negace vyjádřena negační částicí *ne* na predikátu (str. 9), ale protože vychází z korpusových dat, nemá možnost se prozodickými prostředky zabývat. Toto snad ani nemůže být výtka; spíše povzdech nad tím, že naše jazyková zkoumání jsou povětšinou založena na psaných textech (případně povzdech nad tím, že ani v korpusech založených na mluvených datech není intonace zachycena). Tedy může

tento povzdech fungovat jako návrh na další zkoumání: zdá se mi totiž, že (proti autorčinu tvrzení) věta *Karel NEkoupil marmeládu* (se specifickým intonačním průběhem) může být vnímána jako vyjádření členské negace na objektu, aniž musí být nutně následována tzv. doplněním adverzativní povahy (bod 2, str. 57). Samostatnému zkoumání by pak bylo potřeba postoupit konstrukce, které autorka zmiňuje na str. 59, tj. konstrukce s negací kombinovanou s kvantifikátorem (pojítkem s předchozí poznámkou je ne-nutnost adverzativního doplnění u negovaných kvantifikátorů). Ty ale zcela jasně překračují rámec, který si autorka vymezila v této diplomové práci, bezpochyby by ale mohly konstituovat východiska jejího dalšího zkoumání v doktorském studiu.

Nemohu se opomenout zeptat, zda autorka pokročila v rozhodování, jak přesně adverzativní konstrukce analyzovat, totiž jestli se přiklonit ke schématu a) či ke schématu b) ze strany 58. Z doporučení adresovanému anotátorům v PDT (str. 77) se zdá plynout, že se autorka přiklání k analýze typu a), tj. zachytit negaci jako modifikátor spojky. Analýza vět *Karel nepsal milostné dopisy Kláře ... (jenom obchodní)* a *... (ale Aleně)* (str. 79) ale navrhuje dívat se na tuto negaci jako na spojení propozic. Znamená to tedy, že mluvíme o dvou různých konstrukcích? A pokud ano, jak je lze od sebe rozlišit? Existují nějaké morfosyntaktické či sémantické prostředky, které by jednoznačně rozhodly, kdy považovat danou strukturu za adverzativní koordinaci určitých participantů a kdy za adverzativní koordinaci celých propozic?

Autorka diplomové práce jednoznačně, ba brilantně předvedla, že je schopna zpracovat odbornou literaturu, a to nejen české závislostní tradice, ale i generativní a konstrukčně gramatickou. Oceňuji velmi pečlivě sebraná a analyzovaná data. Přínos práce pak spočívá i v tom, že jednak navrhuje jistou korekci v analýze PDT dat a druhak přináší první pohled na analýzu konstrukcí s členskou negací v rámci CxG. Práce by se rozhodně měla stát východiskem dalšího bádání, jak naznačeno. Práci rozhodně a s radostí doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: výborně

.....
podpis recenzenta diplomové práce